

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

POMOC PUBLICZNA
dla projektów realizowanych w ramach
Poddziałania 10.3.1. RPO WP 2014-2020 –
Odnawialne źródła energii – wsparcie dotacyjne
– kilka aspektów praktycznych

Gdańsk, 12 stycznia 2017 r.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 24/2016 pt. „Należy dołożyć starań, by szerzyć wiedzę na temat zasad pomocy przyznawanej przez państwa w obszarze polityki spójności i egzekwować ich przestrzeganie”, przyjęte 7 września 2016 r. (publikacja: październik 2016 r., adres: [http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR16_24/SR STATE AIDS PL.pdf](http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR16_24/SR_STATE_AIDS_PL.pdf)):

- Wnioski:
  - ❖ W ostatnich latach Europejski Trybunał Obrachunkowy stwierdzał wysoki poziom błędów dotyczących nieprzestrzegania zasad pomocy państwa w obszarze polityki spójności. Trybunał Obrachunkowy i Komisja wykrywały przypadki naruszeń zasad pomocy państwa w znacznie szerszym zakresie niż państwa członkowskie. W okresie programowania 2014-2020 odpowiedzialność za wdrażanie środków pomocy państwa przesunięto na państwa członkowskie, co grozi zwiększeniem liczby błędów dotyczących tego rodzaju pomocy.
  - ❖ KE i ETO będą częściej i bardziej dogłębnie kontrolować projekty dofinansowane z EFSI pod kątem pomocy publicznej;
  - ❖ Także państwa członkowskie powinny dołożyć większych starań w zapewnianiu zgodności z przepisami o pomocy publicznej.
- Między wierszami: ETO rozumie pojęcie „pomocy publicznej” szerzej (podejście bardziej restrykcyjne) niż Komisja Europejska!

Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych – art. 41 GBER

- Koszty kwalifikowalne:

dodatkowe koszty inwestycji niezbędne do propagowania wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Ustala się je w następujący sposób:

- a) w przypadku gdy koszty inwestycji w produkcję energii ze źródeł odnawialnych można wyodrębnić z całkowitych kosztów inwestycji jako oddzielną inwestycję, na przykład jako łatwy do wyodrębnienia dodatkowy element w już istniejącym obiekcie, taki koszt związany z energią ze źródeł odnawialnych stanowi koszty kwalifikowalne;
- b) w przypadku gdy koszty inwestycji w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych można określić poprzez odniesienie do podobnej, mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, która prawdopodobnie została przeprowadzona w przypadku braku pomocy, taka różnica między kosztami obu inwestycji określa koszt związany z energią ze źródeł odnawialnych i stanowi koszty kwalifikowalne;
- c) w przypadku niektórych małych instalacji, gdzie nie można określić mniej przyjaznej dla środowiska inwestycji, gdyż nie istnieją zakłady o ograniczonej wielkości, koszty kwalifikowalne stanowią całkowite koszty inwestycji w celu osiągnięcia wyższego poziomu ochrony środowiska.

Kosztów, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu **ochrony środowiska**, nie uznaje się za kwalifikowalne!

- ❖ Cel pomocy na propagowanie OZE: osiągnięcie wyższego poziomu **ochrony środowiska**, a nie poprawa konkurencyjności przedsiębiorstwa, jego innowacyjności, poziomu rozwoju gospodarczego regionu itp.

- ❖ Ochrona środowiska wg GBER:
„każde działanie zmierzające do naprawienia wyrządzonej szkody lub zapobiegające wyrządzeniu szkody fizycznemu otoczeniu lub zasobom naturalnym poprzez działalność beneficjenta, działanie zmierzające do zmniejszenia ryzyka wystąpienia takiej szkody bądź zachęcające do bardziej efektywnego wykorzystywania zasobów naturalnych, w tym środki służące oszczędzaniu energii i stosowanie odnawialnych źródeł energii”.

- Metoda z lit. a:

Metodę tę można zastosować np. w przypadku, gdy zakres prac przeprowadzonych przez beneficjenta jest ograniczony do zakupu i montażu dodatkowego elementu w już istniejącej instalacji (np. **przebudowa instalacji konwencjonalnej na instalację OZE (przy wytwarzaniu ciepła – docelowo z OZE)**); zwiększenie mocy istniejącej farmy fotowoltaicznej przez zainstalowanie dodatkowych paneli fotowoltaicznych; dobudowanie komponentu OZE do istniejącej instalacji wytwarzającej energię konwencjonalną).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

- Inwestycja referencyjna powinna zostać ustalona przede wszystkim w oparciu o kryteria techniczne i ekonomiczne. Inwestycją porównywalną pod względem technicznym będzie w takim przypadku inwestycja o takich samych zdolnościach wytwórczych i wszystkich innych parametrach technicznych (z wyjątkiem tych, które są bezpośrednio związane z dodatkowymi inwestycjami w zamierzony cel). Dodatkowo, musi być ona wiarygodną ekonomicznie alternatywą dla ocenianej inwestycji. Należy jednak podkreślić, że ustalenie wiarygodnej ekonomicznie alternatywy powinno zostać przeprowadzone w odniesieniu do samej inwestycji (a nie do ekonomicznego uzasadnienia decyzji inwestycyjnej beneficjenta, czyli niezależnie np. od ewentualnych, jedynie potencjalnie możliwych korzyści związanych np. z wyborem najtańszej z możliwych opcji) i polegać na właściwym oszacowaniu kosztów inwestycji referencyjnej. Ma być ona wiarygodną, ale niekoniecznie najtańszą dostępną opcją.

W przypadku pomocy inwestycyjnej na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych za inwestycję referencyjną należy uznać:

- ❖ przy produkcji energii elektrycznej - tradycyjną elektrownię o takiej samej mocy pod względem efektywnej produkcji energii,
  - ❖ przy produkcji energii cieplnej - tradycyjny system ciepłowniczy o takiej samej mocy pod względem efektywnej produkcji energii.
- W przypadku wyliczania maksymalnego dopuszczalnego poziomu pomocy publicznej na inwestycję typu *greenfield*, z zastosowaniem metody tzw. inwestycji referencyjnej (lit. b powyżej), IZ RPO WP mocno rekomenduje wykorzystanie dedykowanego temu narzędzia elektronicznego (arkusza kalkulacyjnego), dostępnego pod adresem: <http://www.tgpe.pl/pl/a/analiza-w-zakresie-instalacji-referencyjnych-dla-oze-i-wysokosprawnej-kogeneracji-juz-dostepna>.
  - *Greenfield*: oznacza to, że narzędzia tego nie można wykorzystać w przypadku inwestycji modernizacyjnej istniejącego źródła, zwiększenia jego mocy itp.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

- GBER nie zawiera precyzyjnej definicji tzw. małych instalacji (w szczególności odnoszącej się do wielkości ich zainstalowanej mocy), która mogłaby być stosowana na potrzeby udzielania pomocy inwestycyjnej w oparciu o art. 41 GBER. Należałoby więc przyjąć, że dla stwierdzenia, czy dana instalacja może być traktowana jako tzw. mała instalacja w rozumieniu art. 41 ust. 6 lit. c GBER, decydujący będzie jedynie brak dającej się ustalić wiarygodnej inwestycji referencyjnej (ze względu na wielkość instalacji). Taka ocena powinna zostać przeprowadzona indywidualnie dla każdej inwestycji. Może tak być np. w sytuacji, gdy dana instalacja jest używana jako wtórne źródło energii dla przedsiębiorstwa, gdy dostępne są odnawialne źródła energii (np. jest dostateczne nasłonecznienie), w celu zmniejszenia poboru konwencjonalnej energii z głównego jej źródła (dodatkowy i uzupełniający charakter).
- W takiej sytuacji, w braku instalacji OZE, przedsiębiorstwo może używać energii z pozostałych źródeł i dlatego w braku pomocy w ogóle nie [podejmowałoby inwestycji w źródło OZE.
- Przyjmuje się, że za małe instalacje mogą być również uznawane wszystkie mikroinstalacje w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. poz. 478, z późn. zm.), tj. instalacje o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 40 kW, przyłączone do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 120 kW.

Intensywność:

a) 45% kosztów kwalifikowalnych, jeśli koszty te oblicza się zgodnie z kryteriami określonymi w pkt a) lub b) powyżej + premia dla woj. pomorskiego 15 pkt proc. = **60%**;

b) 30% kosztów kwalifikowalnych, jeśli koszty te oblicza się zgodnie z kryteriami określonymi w pkt c) powyżej + premia dla woj. pomorskiego 15 pkt proc. = **45%**.

- + 20 pkt proc. dla małych przedsiębiorstw, + 10 pkt proc. dla średnich przedsiębiorstw.

Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną – art. 48 GBER

- Brak możliwości udzielania tego przeznaczenia pomocy na źródła energii!!!

Infrastruktura energetyczna:

- w przypadku energii elektrycznej:
  - infrastruktura do przesyłu, zgodnie z definicją w art. 2 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej;
  - infrastruktura do dystrybucji, zgodnie z definicją w art. 2 ust. 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej;
  - magazynowanie energii elektrycznej, definiowane jako obiekty służące do magazynowania energii elektrycznej, na stałe lub czasowo, w infrastrukturze naziemnej lub podziemnej lub na składowiskach, pod warunkiem że są bezpośrednio połączone z liniami przesyłowymi wysokiego napięcia zaprojektowanymi dla napięcia równego co najmniej 110 kV;
  - wszelkie urządzenia lub instalacje mające istotne znaczenie dla pewnego, bezpiecznego i efektywnego funkcjonowania systemów, o których mowa w ppkt (i)-(iii), w tym systemy ochrony i monitorowania oraz systemy sterujące na wszystkich poziomach napięcia i podstacji; oraz
  - inteligentne sieci, zdefiniowane jako dowolny sprzęt, linia, kabel lub instalacja, zarówno na poziomie przesyłu, jak i dystrybucji niskiego i średniego napięcia, mające na celu dwukierunkową komunikację cyfrową w czasie rzeczywistym lub zbliżonym do czasu rzeczywistego, interaktywne i inteligentne monitorowanie wytwarzania energii elektrycznej, przesyłu, dystrybucji i zużycia energii oraz zarządzanie takim wytwarzaniem, przesyłem, dystrybucją i zużyciem w ramach sieci energetycznych w celu stworzenia sieci skutecznie integrującej zachowania i działania wszystkich podłączonych do niej użytkowników - wytwórców, odbiorców i użytkowników będących zarazem wytwórcami i odbiorcami - w celu zapewnienia efektywnego pod względem ekonomicznym, zrównoważonego systemu elektroenergetycznego o niskim poziomie strat i wysokim poziomie jakości oraz zabezpieczenia dostaw i bezpieczeństwa;

Pomoc *de minimis* w Poddziałaniu 10.3.1.

- Pomoc *de minimis* nie może być udzielana:
  - **W sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych** – oznacza ona wytwarzanie płodów ziemi i produktów pochodzących z chowu zwierząt, wymienionych w Załączniku nr 1 do TFUE, bez poddawania ich jakimukolwiek dalszemu przetwarzaniu zmieniającemu właściwości tych produktów.

Należy podkreślić jednocześnie, iż nie każdy produkt rolny znajdujący się w załączniku I do TFUE jest pierwotnym produktem rolnym. Jest nim tylko produkt bezpośrednio związany z uprawą bądź hodowlą (np. zboże lub bydło). Wszelkie inne produkty wymienione w Załączniku I do TFUE to **wtórne produkty rolne**, tzn. takie, które powstają na bazie produktów pierwotnych.

Ponadto, zgodnie ze stanowiskiem KE z dnia 12 maja 2015 r. (Ares(2015)2001290), w ramach RPO ze środków EFRR możliwe do wsparcia są inwestycje związane z późniejszymi etapami przetwarzania produktów rolnych, w wyniku których powstaje produkt, który nie jest zawarty w Załączniku nr I do TFUE. Natomiast inwestycje w zakresie produkcji i pierwszego etapu przetwórstwa produktów rolnych, tj. czynności dokonywane na produkcie rolnym zawartym w załączniku I do TFUE, w wyniku których powstaje produkt będący również produktem zawartym w załączniku I do TFUE, kwalifikują się do wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

- W sektorze przetwarzania i wprowadzania do obrotu pierwotnych produktów rolnych w następujących przypadkach:
  - kiedy wysokość pomocy ustalana jest na podstawie ceny lub ilości takich produktów nabytych od producentów podstawowych lub wprowadzonych na rynek przez przedsiębiorstwa objęte pomocą;
  - kiedy przyznanie pomocy zależy od faktu przekazania jej w części lub w całości producentom podstawowym.

- **Przetwarzanie pierwotnych produktów rolnych** to czynności wykonywane na produkcie rolnym, w wyniku których powstaje produkt będący również produktem rolnym, z wyjątkiem czynności wykonywanych w gospodarstwach, niezbędnych do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży.

Stąd przetwarzanie produktów rolnych to inaczej produkcja wtórnych produktów rolnych (np. mąka lub mięso wołowe), która powstaje z produktów pierwotnych.
- **Wprowadzanie do obrotu produktów rolnych** to posiadanie i wystawienie produktu w celu sprzedaży, oferowanie go na sprzedaż, dostawę lub każdy inny sposób wprowadzania produktu na rynek, z wyjątkiem jego pierwszej sprzedaży przez producenta podstawowego na rzecz podmiotów zajmujących się odsprzedażą lub przetwórstwem i czynności przygotowujących produkt do pierwszej sprzedaży; sprzedaż produktu przez producenta podstawowego konsumentowi końcowemu uznaje się za wprowadzenie do obrotu, jeśli następuje w odpowiednio wydzielonym do tego celu miejscu. Przykładem wprowadzania do obrotu produktów rolnych, może być m.in. handel żywymi zwierzętami.

- **kiedy wysokość pomocy ustalana jest na podstawie ceny lub ilości takich produktów nabytych od producentów podstawowych lub wprowadzonych na rynek przez przedsiębiorstwa objęte pomocą** - przepis ten ma na celu przede wszystkim zagwarantowanie, aby wysokość pomocy nie była uzależniana w żadnym wypadku od ceny i ilości nabywanych produktów rolnych przez podmioty zajmujące się ich przetwórstwem lub dalszą sprzedażą. Ma on zatem wyeliminować wszelkie próby dyskryminacji, bądź faworyzowania konkretnych przedsiębiorców względem innych prowadzących ten sam rodzaj działalności gospodarczej.
- **kiedy przyznanie pomocy zależy od faktu przekazania jej w części lub w całości producentom podstawowym** – obostrzenie to ma na celu zapewnienie, aby żadna część pomocy uzyskana przez podmiot zajmujący się przetwórstwem lub wprowadzaniem do obrotu nie została następnie przetransferowana na producenta produktów rolnych. W przypadku bowiem, gdyby udzielenie pomocy zależało od faktu przekazania jej w części lub całości producentowi, *de facto* pośrednim a w pewnych przypadkach głównym beneficjentem pomocy byłby producent produktów rolnych. W tym przypadku należy wskazać, że nie istnieje umowa bądź porozumienie między producentem a podmiotem zajmującym się przetwórstwem lub wprowadzaniem do obrotu w zakresie przekazywania części lub całości uzyskanej pomocy.

Gdy dany podmiot prowadzi działalność w sektorze wykluczonym i innym (niepodlegającym wykluczeniu) – możliwość udzielenia pomocy w tym innym sektorze, pod warunkiem, że:

- oba rodzaje działalności dadzą się wyraźnie rozdzielić;
- finansowanie obu rodzajów działalności można wyraźnie rozdzielić;
- podmiot jest w stanie właściwie przypisywać koszty do poszczególnych rodzajów działalności, a tym samym nie zachodzi ich tzw. krzyżowe dotowanie. Aby nie dochodziło do skrótnego subsydiowania, niezbędne jest wprowadzenie odrębnej ewidencji działalności wspieranej ze środków publicznych oraz pozostałych rodzajów działalności, czyli takie wyodrębnianie przychodów i kosztów związanych ze wspieraną działalnością, które uniemożliwi przenoszenie środków pomocowych między różnymi pozycjami bilansowymi. Przez odrębną ewidencję należy rozumieć ewidencję wyodrębnioną w ramach ksiąg rachunkowych przedsiębiorcy, w tym prawidłowe przypisywanie przychodów i kosztów związanych z działalnością wspieraną oraz pozostałą działalnością na podstawie konsekwentnie stosowanych i mających obiektywne uzasadnienie metod.

Pomocne opracowanie dot. sektorów wykluczonych:

„Opracowanie dotyczące rodzajów działalności gospodarczej wykluczonych z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, wynikających z zakazu udzielania pomocy publicznej w określonych sektorach działalności gospodarczej w ramach zidentyfikowanego rodzaju pomocy publicznej”:

https://www.poir.gov.pl/media/7625/Opracowanie_PKD_wykluczone_POIR_Lipiec_2015.pdf

Beneficjent pomocy *de minimis* – definicja „jednego przedsiębiorstwa”:

Wszystkie jednostki gospodarcze, które są ze sobą powiązane co najmniej jednym z następujących stosunków:

- a) jedna jednostka gospodarcza posiada w drugiej jednostce gospodarczej większość praw głosu akcjonariuszy, wspólników lub członków;
- b) jedna jednostka gospodarcza ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innej jednostki gospodarczej;
- c) jedna jednostka gospodarcza ma prawo wywierać dominujący wpływ na inną jednostkę gospodarczą zgodnie z umową zawartą z tą jednostką lub postanowieniami w jej akcie założycielskim lub umowie spółki;
- d) jedna jednostka gospodarcza, która jest akcjonariuszem lub wspólnikiem w innej jednostce gospodarczej lub jej członkiem, samodzielnie kontroluje, zgodnie z porozumieniem z innymi akcjonariuszami, wspólnikami lub członkami tej jednostki, większość praw głosu akcjonariuszy, wspólników lub członków tej jednostki.

Jednostki gospodarcze pozostające w jakimkolwiek ze stosunków, o których mowa powyżej lit.

a)-d), za pośrednictwem jednej innej jednostki gospodarczej lub kilku innych jednostek gospodarczych, również są uznawane za jedno przedsiębiorstwo.

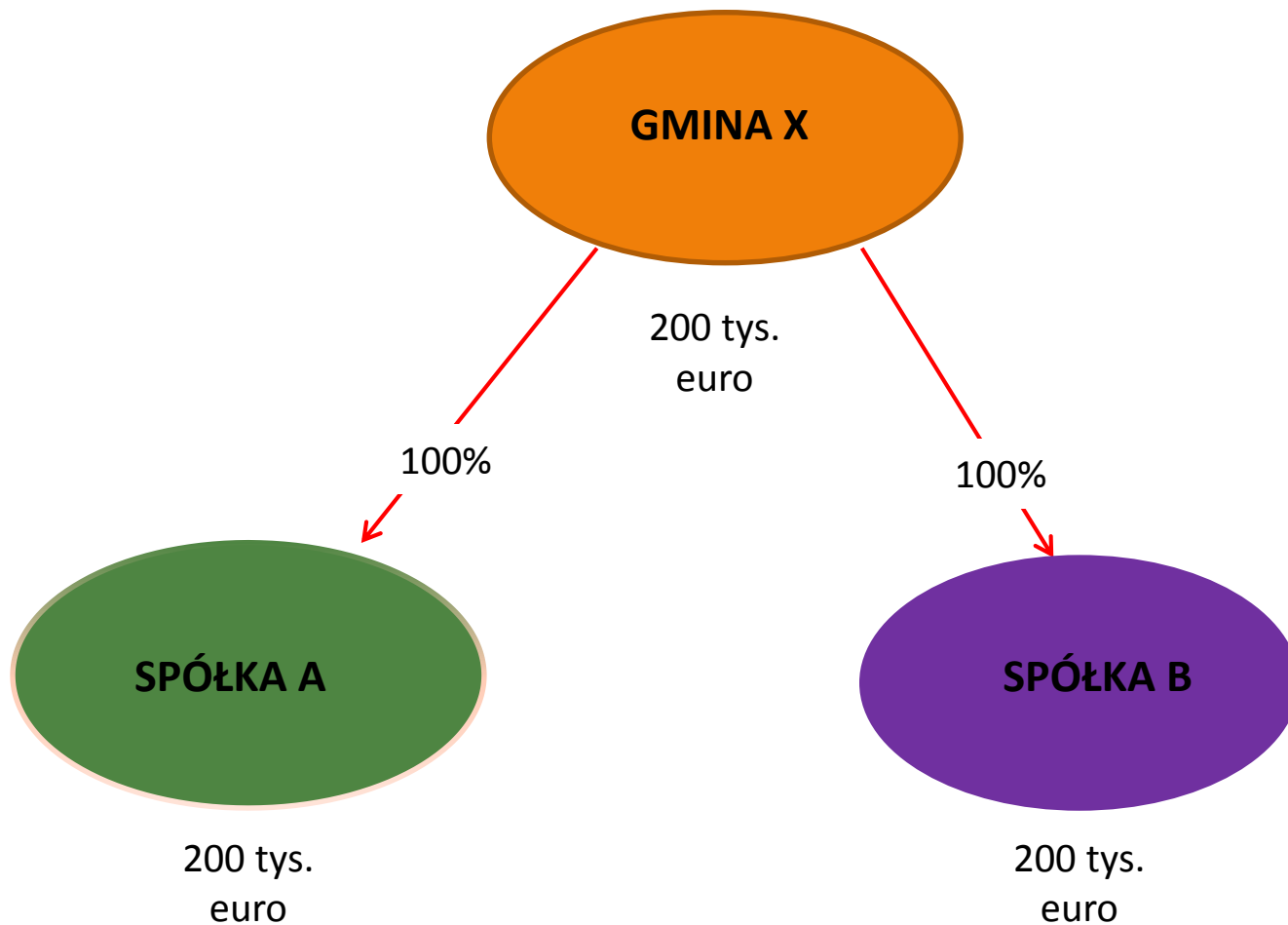

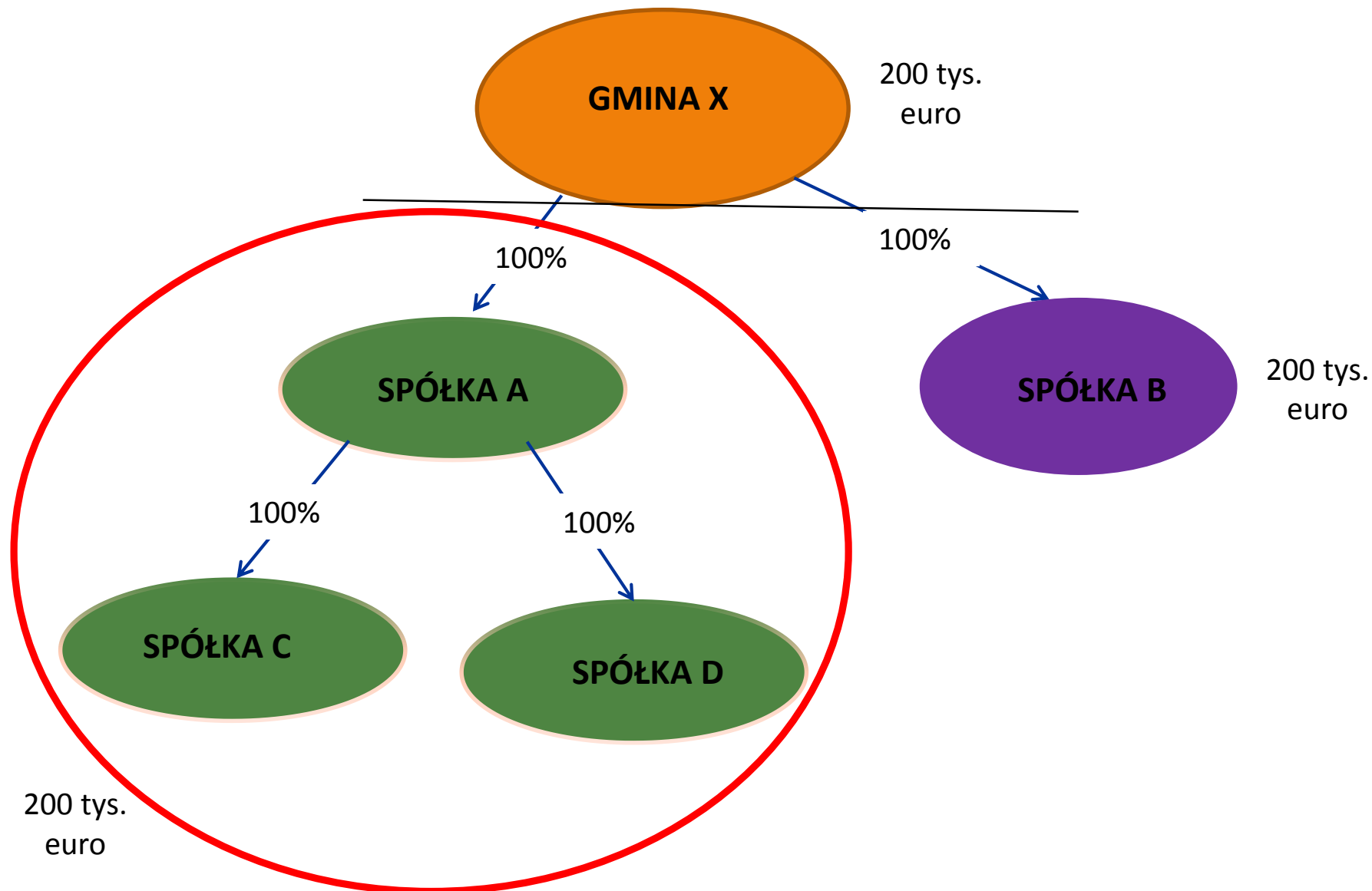
Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

- Natomiast jednostki gospodarcze, między którymi jakiś związek występuje wyłącznie dlatego, że każda z nich jest bezpośrednio związana z danym organem publicznym lub danymi organami publicznymi, nie będą traktowane jako wzajemnie powiązane. Uwzględnia się tym samym szczególną sytuację jednostek gospodarczych, które są kontrolowane przez ten sam organ publiczny lub te same organy publiczne, ale które mogą posiadać niezależne uprawnienia decyzyjne.
- A więc kilka spółek komunalnych tej samej gminy, w stosunku do których gmina ta występuje jedynie jako właściciel, a nie jako przedsiębiorstwo sprawujące kontrolę (a więc nie w sferze, w której gmina sama jako taka prowadzi działalność gospodarczą), nie będzie traktowanych jako stanowiące jedno przedsiębiorstwo.

- Ponadto sama jednostka samorządu terytorialnego (w zakresie, w jakim prowadzi działalność gospodarczą za pośrednictwem własnego aparatu pomocniczego – urzędu gminy, starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego) jak i poszczególne, należące do niej jednostki gospodarcze, takie jak:
  - samorządowe instytucje kultury,
  - zakłady budżetowe,
  - jednostki budżetowe,
  - spółki prawa handlowego,będą dysponowały odrębnymi limitami pomocy *de minimis*.
- Innymi słowy, obliczając limit pomocy *de minimis* przysługujący jednostce samorządu terytorialnego nie należy brać pod uwagę pomocy *de minimis* udzielonej ww. jednostkom gospodarczym.
- Z kolei ustalając limit pomocy *de minimis* dla tych jednostek gospodarczych nie należy brać pod uwagę pomocy *de minimis* udzielonej ich macierzystej jednostce samorządu terytorialnego.

Pomoc *de minimis* a pomoc na propagowanie OZE (art. 41 GBER):

- Przy pomocy *de minimis*:
  - ❖ Do 85% kosztów kwalifikowalnych i do 200 000 euro;
  - ❖ Bez względu na wielkość przedsiębiorstwa;
  - ❖ Bez względu na rodzaj i moc instalacji;
  - ❖ Brak konieczności ustalania inwestycji referencyjnej;
  - ❖ Kwalifikowalność wydatków po złożeniu wniosku o dofinansowanie;
  - ❖ Katalog wydatków kwalifikowalnych wynika tylko z *Wytycznych dot. kwalifikowalności wydatków w ramach RPO WP 2014-2020*;
  - ❖ Łączenie w jednej inwestycji pomocy *de minimis* i innych przeznaczeń pomocy – nierekomendowane (ryzyko naruszenia przepisów o kumulacji pomocy).

Pomocne w interpretacji pomocy na energetykę:
Wytyczne Komisji w sprawie pomocy państwa
na ochronę środowiska i cele związane z energią
w latach 2014-2020 (Dz. Urz. UE C 200 z
28.06.2014 r., s. 1).

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

**URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO**

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Dziękuję za uwagę

Kamil Ciupak
Centrum Kompetencji
Departament Programów Regionalnych
Urząd Marszałkowski Województwa
Pomorskiego
Tel. (58) 32-68-467, fax: (58) 326-81-34
e-mail: k.ciupak@pomorskie.eu